

Inbreng EBN Rondetafelgesprek Wcw

Warmte is een belangrijk onderdeel van de Noordwest Europese energiemarkt. In tegenstelling tot elektriciteit is de warmtevraag sterk seizoensafhankelijk. In Nederland is de warmtevraag ~ 41% van de totale energievraag en in de gebouwde omgeving zelfs 80%. Toch is er de afgelopen jaren onvoldoende voortgang geboekt op de warmtetransitie. De eerste half miljoen huizen moeten al voor 2030 aardgasvrij gemaakt worden. Collectieve oplossingen bieden op veel plekken de meest snelle en kostenefficiënte oplossing. Grootschalige ontwikkeling van warmtenetten is daarom belangrijk. De komende decennia staan we voor de opgave om met elkaar 2,6 miljoen woningen aan te sluiten op een warmtenet. Om de doelstellingen voor collectieve warmte te halen moet echter nog veel gebeuren. De Wet collectieve warmte (Wcw) is een belangrijk instrument om de ontwikkeling van collectieve warmtenetten te stimuleren, die bewoners betaalbare en duurzame warmte moeten gaan leveren als alternatief voor aardgas.

EBN (Energie Beheer Nederland) is als publiek energiebedrijf nauw betrokken bij het Nederlandse energiebeleid en actief in de warmtesector, onder andere door onze deelnemingen in aardwarmteprojecten. Ook zijn wij door het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) gevraagd te verkennen wat nodig is om de publieke rol van Nationale Deelneming Warmte in te vullen. Mede hierdoor wordt EBN veel gevraagd door gemeenten en provincies om mee te denken over de vormgeving van nieuwe regionale en gemeentelijke warmtebedrijven. Daarbij werken wij ook nauw samen met de netwerkbedrijven.

Wcw als belangrijke en noodzakelijke basis voor warmtetransitie

We zien dat een versnelling van de warmtetransitie nodig is om de gestelde doelen voor 2030 en later te behalen. De Wcw biedt hiervoor een belangrijke en noodzakelijke basis. Het maakt mogelijk dat optimaal wordt ingezet op betaalbare, duurzame warmte.

- Het wetsvoorstel regelt dat **consumenten beter beschermd zijn** tegen te hoge kosten voor collectieve warmte door bestaande en nieuwe warmtenetten op termijn onder publieke regie te brengen. Hiermee wordt aangesloten bij lessen uit het Deense model: met voor het overgrote deel lokale, publieke regie, ruimte voor lokale warmtebedrijven als slimme energie-hubs en groot lokaal draagvlak leveren zij betaalbare en duurzame energie aan gebruikers. In Denemarken is 65% van de woningen aangesloten op een warmtenet.
- Een **publiek meerderheidsbelang is essentieel voor de bereidheid van burgers** om aan te sluiten en te sturen op collectieve oplossingen. Ook zien we dat lokale bestuurders de noodzakelijke regie alleen naar zich toe willen en kunnen trekken, wanneer sprake is van het publiek meerderheidsbelang. Het brengt ook de benodigde transparantie in de keten. Daarnaast hanteren publieke aandeelhouders andere financieringsvoorwaarden en hebben zij een andere houding ten opzichte van het dragen van risico en maken van rendement. Met een publiek meerderheidsbelang wordt warmtevoorziening weer een nutsvoorziening, met betaalbaarheid als een van de belangrijkste criteria.
- Het publieke meerderheidsbelang vraagt van **overheden regie en realisatiekracht** in het vormgeven van de warmtetransitie. Onder meer door het beheren en oprichten van publieke warmtebedrijven. Ter ondersteuning

EBN B.V.

Daalsesingel 1
3511 SV Utrecht
The Netherlands

Contact

E-mail: thomas.benit@ebn.nl

van de lokale uitvoeringskracht geeft de Wcw de minister de mogelijkheid een **nationale deelneming** aan te wijzen. **EBN** staat klaar om deze rol op te pakken. We kunnen publieke partijen helpen bij het oprichten en rendabel maken van warmtebedrijven en een deel van de investering voor onze rekening nemen. De lange termijnstrategie is dat wij ons hierbij richten op het creëren van schaalvoordelen. We betrekken belangrijke regionaal georiënteerde publieke partners, zoals de netbedrijven, maar ook provincies, bij het op- en inrichten van integrale warmtebedrijven. Hierdoor ontstaan voordelen op het gebied van financiering, planning, ontwikkeling en inkoop, die zich vertalen in lagere kosten.

- Als ervaren, actieve aandeelhouder brengen wij **publieke zakelijkheid**. Onder andere door te helpen met standaardisering, professionalisering en het delen van kennis binnen en tussen de verschillende warmtebedrijven. Hierdoor ontstaan naast schaal- ook efficiency en andere kostenvoordelen. Uiteindelijk komen deze ten goede aan de eindverbruiker, want minder kosten betekent een lagere warmteprijs. Publieke bedrijven zoals EBN hebben als voordeel dat ze gefocust zijn op het publieke belang, langetermijnplanning, en betrouwbaarheid van warmtevoorziening, zonder de sterke winstdruk die private bedrijven ervaren. Dit leidt tot toegankelijker prijzen, meer transparantie, en betere investeringen in duurzame en betrouwbare infrastructuur. Hoewel bedrijven met private aandeelhouders in een concurrerende markt efficiëntie en innovatie kunnen stimuleren, zorgen nutsbedrijven voor een stabiele, inclusieve en maatschappelijk verantwoorde energievoorziening. Bovendien kunnen eventuele dividenden opnieuw worden ingezet voor het publiek belang.

Aandachtspunten bij uitwerken en invoeren Wcw

Verder zien we nog een aantal aandachtspunten bij de instrumenten en beleid rondom de wet. De warmtetransitie heeft meer nodig dan de Wcw en Wgiw alleen:

- Om investeringen in warmtenetten aantrekkelijker te maken is **zo snel mogelijk duidelijkheid nodig over financiële instrumenten** die de uitvoering ondersteunen. Het uitgangspunt daarbij moet zijn dat deze instrumenten toereikend zijn om collectieve warmte aantrekkelijk te maken voor zowel bewoners als gemeenten en publieke warmtebedrijven. Duidelijkheid leidt tot voorspelbaarheid, verhoogt het tempo en drukt de (maatschappelijke) kosten. Het is van het grootste belang om bij de inwerkingtreding van de wet direct van start te gaan. De financiële randvoorwaarden moeten dan op orde zijn. Steun van de Kamer is hiervoor nodig.
- Om de warmtetransitie niet te laten verzanden en de Wcw tot haar recht te laten komen, is het van belang om de kennis, ervaring en organisatiekracht van **bestaande warmtebedrijven** beschikbaar te houden. Met name in de grote(re) steden is er veel aan gelegen door te kunnen ontwikkelen op basis van de infrastructuur die daar al bestaat. Dit doen we het liefste samen met bestaande bedrijven, publiek of privaat. Waar die samenwerking niet mogelijk blijkt, zien we graag dat de publieke daadkracht zich vertaalt in het overnemen van de kennis en infrastructuur van de bestaande warmtebedrijven. Deze kan zo direct worden ingezet, wat zorgt voor snellere opschaling en daarmee economische voordelen door hogere volumes en standaardisatie.

De markt voor collectieve warmte is nu nog relatief klein en er is nog geen sprake van een continue en voorspelbare stroom van projecten. De collectieve opgave vraagt om schaalgrootte en standaardisatie. De gekozen richting helpt daarbij en leidt zo tot een aantrekkelijke markt voor aannemers en installateurs. Het geeft daarmee bovendien een “boost” aan werkgelegenheid en economische groei.